

เผยแพร่

นิตยสารข่าว
เรื่องใหม่การวิจัยและพัฒนาการเกษตร

ฉบับที่ 2 ประจำเดือน มีนาคม พ.ศ. 2551 ISSN 1513-0010

ยุคอาลีปตัส-ไม้คาใจ

2

หนอนก่อเสียหายแมลงคิดธุรังอย่างสำคัญ

7

ปลูกบีบสักปลูกเจล้อย่างไร
รังจะได้เพลพลิตถุงสุด

9

พริกจันดาปลูกด้วยการพันตกค้าง
บน บัวบ็อกโภคเป็น

11

เก็บตระอันกรรไชร์ตบี้เพื่อเพิ่ม

13

คำสั่งกรมวิชาการเกษตร

16

ยูคาลิปตัส-ไม้คาใจ

เมื่อไม่นานมานี้ ข่าวปลูกกระแสการปลูกต้นยูคาลิปตัสกลับมาอีกครั้ง หลังจากต้นยูคาลิปตัสเข้าสู่ประเทศไทยมานานแล้ว ด้วยภาพลักษณ์ของไม้โตเร็วไม่ต้องการการดูแลรักษาที่ซับซ้อน สามารถปลูกทึ้งให้เหวิดาเลี้ยงได้ พร้อมกับมุ่งของต้นไม้อันตรายใช้น้ำมาก ลงผลเสียต่อสิ่งแวดล้อมในทางร้าย ต้นยูคาลิปตัสจึงถูกมองว่าเป็นไม้เพชรฆาต ปลูกที่ไหนพืชอื่นตายหมด ยุคแรกของยูคาลิปตัสจึงมาพร้อมกับความคลางแคลงใจ และในที่สุดกระแสไม้ทำลายสิ่งแวดล้อม ก็แรงกว่ากระแสของไม้โตเร็วและมีประโยชน์ จึงทำให้ยูคาลิปตัสในยุคแรกค่อย ๆ หายไปจากความสนใจของสังคม

เมื่อยูคาลิปตัสกลับมาเป็นกระแสของสังคมอีกครั้ง ระยะเวลาที่ผ่านไปทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวกับยูคาลิปตัส มีผลการวิจัยปรากฏอย่างต่อเนื่อง ผลงานให้มีข้อมูลประกอบการตัดสินใจมากขึ้น “ฉึกชอง” จึงอนุญาตให้ผู้อ่านไปรู้จักกับยูคาลิปตัส เพื่อจะตัดสินใจได้ว่า จะเลือกหรือไม่เลือกปลูกยูคาลิปตัส - ไม้คาใจของสังคม

ยูคาลิปตัส ไม้ต่างถิ่น

ยูคาลิปตัส เป็นไม้ที่มีถิ่นกำเนิดในประเทศออสเตรเลีย มีจำนวนมากกว่า 700 ชนิด โดยมีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Eucalyptus camaldulensis* Dehn. ลักษณะเป็นไม้โตเร็ว รูปทรงลำต้นตรงเปลาติพอลสมควร สามารถเจริญเติบโตและตัดฟันเพื่อใช้ประโยชน์ได้ตั้งแต่อายุ 3 - 5 ปีรวมทั้งสามารถแตกหันได้ดี ไม่ต้องปลูกใหม่ เจริญเติบโตได้เร็ว ทนต่อสภาพแห้งแล้ง สามารถขึ้นได้ทั้งพื้นที่ดินเสื่อมโกร姆มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ดินเค็ม ดินเปรี้ยว ดินที่เป็นทราย มีความแห้งแล้งติดต่อกันเป็นเวลานาน พื้นที่ดินเลวที่มีปริมาณน้ำฝนน้อยกว่า 650 มิลลิเมตรต่อปี จนกระทั่งในสภาพพื้นที่ที่มีน้ำท่วมบางระยะเวลา หรือพื้นที่ริมน้ำแต่จะไม่ท่วมท้นต่อต้นไม้ทิ่นปูนสูง

ลักษณะลำต้นเป็นไม้ขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ มีความสูง 24 - 28 เมตร บางชนิดสูงถึง 50 เมตร เส้นผ่าศูนย์กลางอาจถึง 1 - 2 เมตรได้ ส่วนของใบออกเป็นคู่ตรงข้ามเรียงสลับ ลักษณะเป็นใบรูปหอก มีขนาด $2.5 - 12 \times 0.3 - 0.8$ นิ้ว ก้านใบยาว ในสีเขียวอ่อนทั้งสองด้าน บางครั้งมีสีเทาในบางห้อยลง เส้นใบมองเห็นชัด เปลือกมีลักษณะเรียบเป็นมัน สีเทาสลับขาวและน้ำตาลแดงเป็นบางแห่ง เปลือกนอกรากจะแตกร่อนเป็นแผ่นหลุดออกจากผิวของลำต้น เมื่อแห้งและลอกออกได้ง่ายขณะยังสดหลังการตัดฟัน

เปลือกนอกหนาประมาณ 0.5 เซนติเมตร ส่วนของช่อดอกจะเกิดที่ข้อต่อระหว่างกิ่งกับใบ มีก้านดอกเรียวยาว และมีก้านย่อยแยกออกไปอีก ออกดอกเกือบทลอดปี ขึ้นกับความสมบูรณ์ของต้น บางครั้งมีทั้งดอกดูด ดอกบาน ผลอ่อนและผลแก่ในกิ่งเดียวกัน ออกดอกปีละ 7 - 8 เดือน จึงเหมาะสมต่อการเลี้ยงผึ้ง ในขณะที่ผลมีลักษณะครึ่งวงกลม หรือรูปถ้วย ขนาด $0.2 - 0.3 \times 0.2 - 0.3$ นิ้ว ผิวนอกแข็ง เมื่อยังอ่อนจะมีสีเขียวแล้วเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลเมื่อแก่ โดยปลายผลจะแตกแยกออกทำให้เมล็ดร่วงลงมา ลักษณะของเมล็ดมีขนาดเล็กกว่า 1 มิลลิเมตร สีเหลือง น้ำหนักเมล็ด 1 กิโลกรัม จึงมีจำนวนเมล็ดได้ถึงสองแสนเมล็ด

สำหรับเนื้อไม้ยูคอลิปตัส มีแก่นสีน้ำตาลอ่อน โดยกระพี้และแก่นมีลักษณะต่างกันอย่างชัดเจน เมื่ออายุมากขึ้นลักษณะเนื้อไม้จะมีสีน้ำตาลแดงเข้มกว่าไม้อายุน้อย เนื้อไม้มีลักษณะค่อนข้างละเอียด บางครั้งบิดไปตามแนวลำต้น มีความถ่วงจำเพาะอยู่ระหว่าง 0.6 - 0.9 ในสภาพแห้งแล้งซึ่งขึ้นกับอายุของไม้ ลักษณะเนื้อไม้แตกง่ายหลังจากตัดฟันตามแนวยาวนานลำต้นคุณภาพเนื้อไม้ยูคอลิปตัส เมื่อแปรรูปจึงมักบิดง่าย เนื้อไม้มีเปลี่ยนบิดเป็นเกลียวและแตกร้าวได้ง่าย จึงเหมาะสมต่อการใช้งานหน้าแคบและลับ แต่หากทำให้ถูกวิธีสามารถนำมาเลือยทำเครื่องเรือนและก่อสร้างได้เช่นกัน

ในมุมของผู้ที่สนับสนุนให้ปลูกยูคอลิปตัส ได้กล่าวถึงประโยชน์ของยูคอลิปตัสไว้หลายประการทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยประโยชน์ทางตรงสามารถนำมาใช้ยูคอลิปตัสมากทำเป็นไม้เชื้อเพลิง เพอร์ฟูโรเจอร์เครื่องเรือน ทำร้าว คงศุลัต์ ทำเสา นั่งร้านในการก่อสร้าง หรือนำมาเป็นส่วนประกอบของอาคารบ้านเรือน แต่ต้องมีการอบน้ำยาเพื่อรักษาเนื้อไม้ไว้ก่อนจะยืดอายุการใช้งานได้นานขึ้น รวมทั้งสามารถนำไปทำไม้พินหรือเพาถ่าน ซึ่งมีการวิจัยรองรับว่าพินไม้ยูคอลิปตัสให้พลังงานความร้อนสูงถึง 4,800 แคลอรีต่อกิโลกรัม ส่วนถ่านไม้ยูคอลิปตัลให้พลังงานความร้อนสูงถึง 7,400 แคลอรีต่อกิโลกรัม ใกล้เคียงกับไม้โกကัง ซึ่งจัดเป็นถ่านไม้ชั้นดีที่สุด นอกจากนี้ยังสามารถนำไปทำเชื้อไม้สน เพื่อผลิตเป็นแผ่นชั้นไม้อัด แผ่นไม้มีอัด แผ่นปาร์ติเกล และแผ่นไม้อัดชีเมนต์ หรือส่งให้โรงงานเยื่อกระดาษจนเรียกยูคอลิปตัสสือกอย่างว่า ต้นกระดาษ ซึ่งเยื่อไม้ยูคอลิปตัส 1 ต้น สามารถผลิตเยื่อกระดาษได้ประมาณ 1 ตัน ด้วยคุณสมบัติเด่น มีความพู ทึบแสง และไฟเบอร์มีความแข็งแรงเหมาะสมต่อการทำกระดาษพิมพ์เขียว

สำหรับประโยชน์ทางอ้อม เนื่องจากบริเวณรากรของยูคอลิปตัสมีเชื้อร้ายามคอร์ริโซชันิดต่าง ๆ อาศัยอยู่เป็นจำนวนมากที่ก้านที่เป็นตัวช่วยดูดฟองอากาศให้กับต้นยูคอลิปตัส เมื่อถึงฤดูฝนเชื้อเหล่านี้จะแหงดอกเหตุเดือนมีนาคมที่อุ่นที่สุด จึงมักจะพบเหตุผลนี้ในสวนป่ายูคอลิปตัส ชาวบ้านจะเรียกกันว่าเหตุดูด ซึ่งเป็นเหตุที่รับประทานได้ เช่น เห็ดเม็ดตื๊กไช่ เห็ดระโนกขาว เป็นต้น อีกทั้งลักษณะของไม้ยูคอลิปตัสที่มีดอกปีละ 7 - 8 เดือน เกือบทลอดทั้งปี จึงเหมาะสมต่อการเลี้ยงผึ้งทั้งที่กล่าวมาว่ากันว่า คุณภาพน้ำผึ้งจากดอยยูคอลิปตัลให้คุณภาพดีเช่นเดียวกับน้ำผึ้งที่ได้จากการก่อไม้ชั้นดีอื่น หากมองในแง่สิ่งแวดล้อม ฝายสนับสนุนเห็นว่ายูคอลิปตัลช่วยทำให้เกิดความสมดุลตามธรรมชาติ ด้วยการเพิ่มความชุ่มชื้นให้กับพื้นที่เนื่องจากยูคอลิปตัลสามารถนำออกทางใบเป็นบริมาณมากกว่า 95 เปอร์เซ็นต์ รวมถึงช่วยเพิ่มพื้นที่สำหรับไม้ที่ป้าของประเทศไทย เกิดการปลูกสร้างสวนป่าเชิงพาณิชย์ กระจายงานสู่ชนบท และสามารถประยุกต์ใช้ในภาคการนำเข้าไม้ท่อนและวัสดุดีบีเยื่อกระดาษ

บุญคุลิปต์สในไทย

ในปี 2492 กรมป่าไม้ได้นำบุญคุลิปต์สเข้ามาทดลองปลูกที่จังหวัดเชียงใหม่เป็นแห่งแรก ระยะแรกการปลูกไม่บุญคุลิปต์สเพื่อการค้ายังไม่ได้รับความสนใจเท่าที่ควร จนกระทั่งเกิดปัญหาขาดแคลนไม้ใช้สอยเพื่อการประปาธรรมชาติถูกทำลายลงอย่างรวดเร็ว อีกทั้งอุตสาหกรรมกระดาษขาดแคลนวัตถุดิน จึงมีการส่งเสริมการปลูกสวนป่ายุคคุลิปต์สขึ้นในพื้นที่ป่าเลื่อมโกร์น โดยเฉพาะในพื้นที่ของเอกชนในรัศมี 150 กิโลเมตร จากโรงงานผลิตเยื่อกระดาษเพื่อผลิตเป็นวัตถุดินป้อนโรงงานเยื่อกระดาษทั้งนี้ ในปี 2519 รัฐบาลได้สนับสนุนอย่างจริงจังให้ปลูกทดแทนป่าที่ถูกทำลายในอัตราป่า 1 แสนไร่ต่อปี จากนั้นบุญคุลิปต์สก็ได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งในปี 2525 รัฐบาลสนับสนุนการปลูกบุญคุลิปต์สเพื่อใช้ประโยชน์ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาตินับที่ 5 (2525 - 2529) แต่ต้องยุติลง เนื่องจากมีการอ้างถึงผลเสียของการปลูกบุญคุลิปต์สเป็นจำนวนมากโดยเฉพาะการเป็นพืชที่ใช้น้ำสูงเนื่องจากการเจริญเติบโตที่รวดเร็ว ทำให้ความชื้นและระดับน้ำได้ดินลดลงอย่างรวดเร็วตามไปด้วย ส่งผลกระทบต่อแหล่งน้ำและพืชช้างเคียง ตลอดจนบุญคุลิปต์สเป็นพืชที่มีความสามารถแก่ง่ายด้านเรื่องรากสูงสามารถแก่ง่ายความชื้นได้หากบริมาณความชื้นในดินต่ำหรือฝนตกน้อย บุญคุลิปต์สจะดูดความชื้นจากดินไปหมดทำให้การเจริญเติบโตของพืชชั้นล่างและไม้ช้างเคียงชะงัก นอกจากนี้ใบของบุญคุลิปต์สมีน้ำมันหอมระเหยสะสมอยู่ หากสะสมบนพื้นดินจนมีความเข้มข้นสูง จะมีผลต่อการยับยั้งการออกและการเจริญเติบโตของพืชอื่น และมีศักยภาพสำคัญในการปรับปรุงความอุดมสมบูรณ์ของดิน

จากการสำรวจพื้นที่ป่าบุญคุลิปต์สของกรมป่าไม้ในปี 2530 พบว่า ไทยมีพื้นที่ป่าบุญคุลิปต์สทั้งสิ้นประมาณ 589,000 ไร่ เป็นพื้นที่ปลูกในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากที่สุด ราว 230,000 ไร่ รองลงมาคือ ภาคตะวันออกประมาณ 125,000 ไร่ โดยจังหวัดที่มีพื้นที่ป่าบุญคุลิปต์สเพื่อการค้ามากที่สุดคือจังหวัดเชียงใหม่ 42,000 ไร่ รองลงมาคือ จังหวัดปราจีนบุรี 24,000 ไร่ และจังหวัดราชสีมา 21,000 ไร่ ต่อมาในปี 2544 ส่วนวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดินกรมพัฒนาที่ดิน ทำการสำรวจข้อมูลพบว่า มีพื้นที่ป่าบุญคุลิปต์สทั้งประเทศ 2,408,780 ไร่ แยกเป็นสวนป่าไม้บุญคุลิปต์สในเขตป่าสงวนแห่งชาติประมาณ 754,332 ไร่ และสวนป่ายุคคุลิปต์สของเอกชน 1,654,448 ไร่ โดยจังหวัดที่มีพื้นที่ป่าบุญคุลิปต์สมากที่สุดคือ จังหวัดกาญจนบุรีประมาณ 222,000 ไร่ รองลงมาคือ จังหวัดสระบุรีประมาณ 200,000 ไร่ และจังหวัดพรพนมประมาณ 139,000 ไร่

สำหรับข้อมูลในปี 2549 เฉพาะพื้นที่สูมึน้ำบางปะกงมีพื้นที่ปลูกยูคาลิปตัสร่วมประมาณ 237,000 ไร่ ในขณะที่มีเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการของบริษัทเอกชนบริษัทนี้ เพื่อปลูกยูคาลิปตัสกว่า 5 ล้านครอบครัว ซึ่งหากปลูกเพียงครองครัวละ 2 - 3 ไร่ จะมีพื้นที่ปลูกรวมกว่า 20 ล้านไร่

การใช้ประโยชน์จากยูคาลิปตัสของประเทศไทย ส่วนใหญ่จะนำไปใช้ใน อุตสาหกรรมเยื่อกระดาษกว่าร้อยละ 60 ซึ่งไทยมีโรงงานผลิตเยื่อกระดาษประมาณ 6 โรง รองลงมาอยู่อันดับ 2 คือเยื่อกระดาษและเยื่อกระดาษกระดาษหิน ร้อยละ 30 นำมายังชั้นไม้สัก ดังนั้นอัตราการเจริญเติบโตของอุตสาหกรรม เยื่อกระดาษจึงมีผลต่อความต้องการใช้ไม้ยูคาลิปตัสของประเทศไทย ซึ่งการผลิต เยื่อกระดาษจะต้องใช้เยื่อใบยาควบคู่ไปกับเยื่อไผ่ เพื่อเพิ่มคุณภาพของ กระดาษให้ดีขึ้น โดยมีสัดส่วนของการใช้เยื่อไผ่และเยื่อใบยาประมาณ 75 ต่อ 25 แต่ไทยต้องนำเข้าเยื่อใบยาทั้งหมด เพราะไม่มีการปลูกไม้ที่ให้เยื่อใบยา อย่างไรก็ตามไทยสามารถส่งออกเยื่อกระดาษไผ่สัก คิดเป็นสัดส่วน 1 ใน 3 ของเยื่อกระดาษไผ่สักที่ผลิตได้ทั้งหมด จนเห็นได้ว่าการบริโภคภายในประเทศ ยังไม่นำกันนัก มืออัตราการบริโภคเยื่อกระดาษประมาณ 30 กิโลกรัมต่อบุคคลต่อปี ในขณะที่ประเทศที่พัฒนาแล้วมืออัตราการบริโภคเยื่อกระดาษกว่า 200 กิโลกรัม ต่อบุคคลต่อปี ดังนั้นสามารถประมาณการความต้องการไม้ยูคาลิปตัสเพื่อใช้ใน อุตสาหกรรมภายในประเทศ ไม่ต่างกว่าปีละ 6.5 ล้านตันสด

ปลูกยูคาฯ ไม้ค่าใจ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติดูบบบที่ 10 (2551 - 2554) กำหนดเป้าหมายพื้นฟูดินที่มีปัญหาไม่ต่ำกว่า 10 ล้านไร่ และลดพื้นที่ที่มีปัญหาการชะล้างพังทลายของดินไม่ต่ำกว่า 5 ล้านไร่ ซึ่งหลังเสร็จสิ้นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติดูบบบที่ 9 มีผลการประเมินอกมาว่าดินมีปัญหาการชะล้างพังทลาย โดยเฉพาะ อย่างยิ่งดินเบรี้ยว ดินเค็ม และดินขาดอินทรีย์ต่ำ เพิ่มจาก 182.1 ล้านไร่ เป็น 192.7 ล้านไร่ ในช่วงปี 2532 - 2544 คิดเป็นร้อยละ 60 ของพื้นที่ ทั้งประเทศไทย ดินที่มีปัญหาดังกล่าวมีแนวโน้มในการขยายตัวเพิ่มขึ้นปีละ เกือบ 1 ล้านไร่

จากเบ้าหมายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ดูบบบที่ 10 จะเห็นว่าการพื้นฟูดินที่มีปัญหากว่า 10 ล้านไร่ นับว่าเป็นปริมาณ ที่ไม่เพียงพอหากเทียบกับจำนวนดินที่มีปัญหาของประเทศไทย การปลูก ยูคาลิปตัสในลักษณะของสวนป่าจึงเป็นทางเลือกหนึ่งที่หลาย ๆ ฝ่าย พยายามผลักดันให้เดินหน้าต่อไป ซึ่งการศึกษาเขตการใช้ที่ดิน ที่ใช้เศรษฐกิจ-ยูคาลิปตัสของคุณนันทพล หนองหารพิทักษ์ และคุณวีรชัย กานจนลาลัย สำนักสำรวจดินและวางแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน ในปี 2548 ได้กำหนดพื้นที่เหมาะสม ในการปลูกยูคาลิปตัสทั้งประเทศรวม 1,193,007 ไร่ พื้นที่จำนวนดังกล่าว สามารถผลิตไม้ยูคาลิปตัสได้ประมาณ 42 ล้านตันต่อปี ซึ่งยังไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้ ในประเทศไทย โดยมีรวมพื้นที่ปลูกริมทางหัวไว้เปลี่ยน

ที่ไม่สามารถกำหนดขอบเขตได้ รวมทั้งบริเวณพื้นที่เลื่อมโกร์มที่ไม่เหมาะสมต่อการเกษตร อย่างไรก็ตาม การปลูกยูคาลิปตัสจำเป็นต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหลาย ๆ ด้าน ซึ่งผลกระทบของการปลูกยูคาลิปตัสที่มีต่อคุณภาพดิน จะขึ้นอยู่กับสภาพของดินก่อนปลูก และการตัดฟันเป็นสำคัญ โดยยูคาลิปตัสที่ปลูกในสภาพดินแล้วโดยไม่มีการตัดฟันเลย คุณสมบัติ ของดินจะดีขึ้นจากการสะสมและรายด้วยของใบยูคาลิปตัส แต่หากปลูกเป็นป่าเพื่อตัดฟัน ไปใช้ประโยชน์ในระยะสั้น ปริมาณธาตุอาหารจะลดลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นผลจากการ ย้ายมวลชีวภาพออกไปจากพื้นที่ รวมทั้งงานวิจัยของคุณจักรทุยณ์ หอมจันทร์ และคณะ ที่สรุปว่า อินทรีย์วัตถุจากยูคาลิปตัสจะหายไปทางลมต่อเมื่อเข็นต์การกองของเมล็ด การเจริญเติบโต และผลผลิตพืชหลายชนิด นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยที่พบว่าสารสกัดจากใบยูคาลิปตัส เป็นสาเหตุ สำคัญที่ทำให้ความเป็นกรดเป็นด่างของดินลดลง ทำให้ดินเป็นกรดมากขึ้นและสารเทนนิน ที่สะสมในผิวดินยังไปยังการเคลื่อนที่ของธาตุอาหาร ทำให้ข้าวโพดที่ปลูกต่อจากต้นยูคาลิปตัส เจริญเติบโตช้าลง ดังนั้น แนวทางที่เป็นไปได้ในการปลูกสร้างสวนป่ายูคาลิปตัสในลักษณะ พืชเชิงเดียวจึงควรปลูกในพื้นที่ที่กรรมพัฒนาที่ดินได้จำแนกว่ามีความเหมาะสมเท่านั้น และควรมีการควบคุมพื้นที่และปริมาณการปลูกให้สอดคล้องกับความต้องการใช้ใน ประเทศ ไม่ให้ขยายตัวมากเกินไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานการณ์ที่หลาย ๆ ฝ่าย เช้ามาสร้างกระแสงให้ปลูกกันอย่างแพร่หลาย โดยไม่คำนึงถึงความเหมาะสมของ สภาพพื้นที่และผลกระทบที่จะเกิดขึ้น ถ้าหากเป็นไปได้ควรกำหนดพื้นที่ปลูกไม่ให้ รุกล้ำเข้าไปในเขตเกษตรกรรมที่อุดมสมบูรณ์ซึ่งสามารถใช้ปลูกพืชอื่น ได้เป็นอย่างดี

ความกี่ยวข้องต่อยูคาลิปตัสของกรรมวิชาการเกษตรในปัจจุบันรับผิดชอบเฉพาะ การจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542 และ การขึ้นทะเบียนและรับรองพันธุ์พืช ตามพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติพันธุ์พืช (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 เท่านั้น ปัจจุบันมีคำขอรับรองพันธุ์ยูคาลิปตัส ที่รอการพิจารณาของคณะกรรมการกว่า 200 คำขอ ซึ่งการจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ เพื่อการทรงลิขสิทธิ์ในพันธุ์ใหม่ ในขณะที่การขึ้นทะเบียนพันธุ์พืชเป็นการแจ้งข้อมูลลักษณะพันธุ์พืช ที่ปลูกให้สาธารณะทราบ และการรับรองพันธุ์พืชเป็นการรับรองลักษณะดีเด่นทาง การเกษตรของพันธุ์พืชนั้น

ท่านผู้อ่านที่ให้ความสนใจต่อการปลูกยูคาลิปตัส คงต้องศึกษาข้อมูลให้ถี่ถ้วนทั้ง ผลที่จะเกิดขึ้นทางเศรษฐกิจ และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ก่อนที่จะตัดสินใจเข้าสู่ระบบ และ ของการปลูกยูคาลิปตัส เพราะท้ายสุดแล้วท่านจะเป็นผู้ที่ได้รับผลลัพธ์ด้วยตัวท่านเอง

(ขอบคุณ : กรรมพัฒนาที่ดิน และกรมป่าไม้/ข้อมูล)

พนักกันใหม่ฉบับหน้า.....สวัสดี

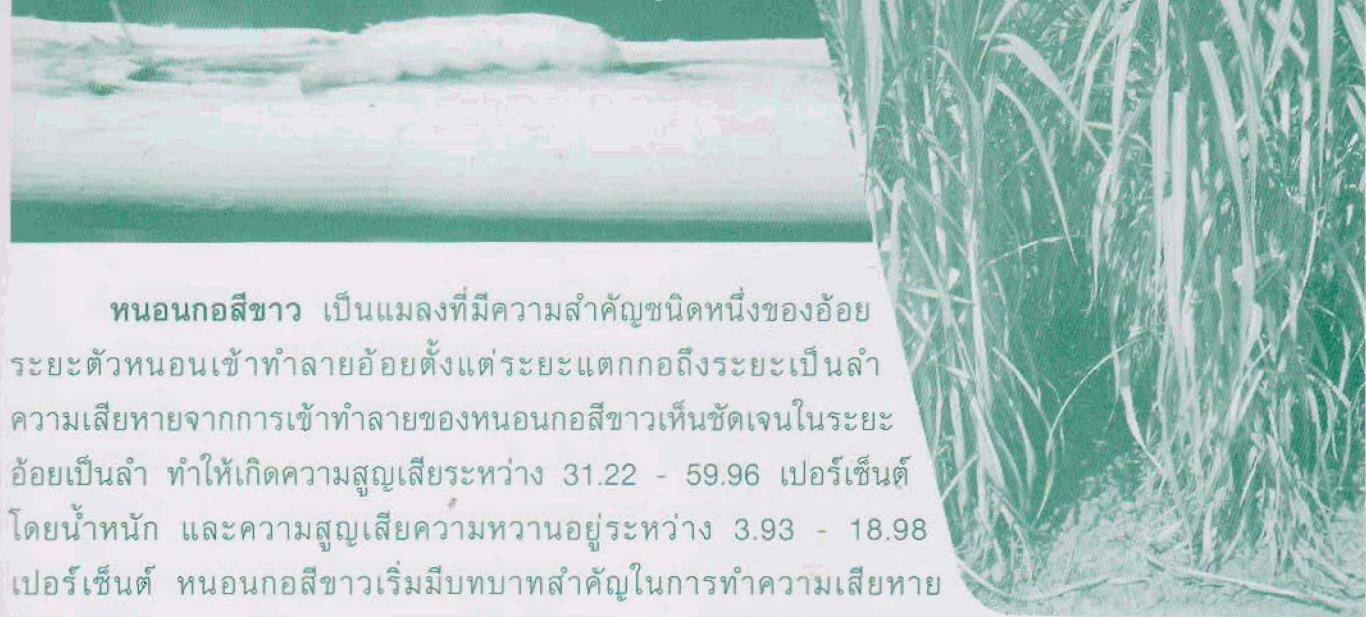

คำถ้ามีกิจสอง

กองบรรณาธิการจดหมายข่าวพลเมือง กรมวิชาการเกษตร จตุจักร กรุงเทพฯ 10900 E-mail : angkanas@doa.go.th

หนองกอกสีขาว

แมลงศัตรุอ้อยที่ถูกค้นพบ

หนองกอกสีขาว เป็นแมลงที่มีความสำคัญนิดหนึ่งของอ้อย ระยะตัวหนอนเข้าทำลายอ้อยตั้งแต่ระยะแตกกอถึงระยะเป็นลำ ความเสียหายจากการเข้าทำลายของหนองกอกสีขาวเห็นชัดเจนในระยะ อ้อยเป็นลำ ทำให้เกิดความสูญเสียระหว่าง 31.22 - 59.96 เปอร์เซ็นต์ โดยน้ำหนัก และความสูญเสียความหวานอยู่ระหว่าง 3.93 - 18.98 เปอร์เซ็นต์ หนองกอกสีขาวเริ่มมีบทบาทสำคัญในการทำความเสียหาย ให้กับอ้อยในเขตปลูกอ้อยของภาคเหนือตอนล่าง เช่น อุตรดิตถ์ และสุโขทัย ซึ่งเป็นสภาพอากาศที่เหมาะสมกับการระบาดของหนองกอกสีขาว

หนองกอกสีขาววางแผนไข่เป็นกลุ่ม ไข่แต่ละฟองเป็นเม็ดกลมสีน้ำตาล กลุ่มไข่ปกคลุมด้วยขนสีน้ำตาล ซึ่งขนสีน้ำตาล ที่ปกคลุมกลุ่มไข่มาจากพืชไข่ต้องของตัวเต็มวัยเพศเมีย ไข่แต่ละกลุ่มมี 6 - 20 ฟอง ระยะไข่ 4 - 6 วัน ตัวหนอน มีสีขาวขุ่นปนเหลืองเล็กน้อย มีลักษณะยาวเรียวไปทางส่วนหัว ปกติไม่ว่องไว คล้ายเป็นโรคหรือถูกแมลงเบี้ยนเข้าทำลาย ระยะตัวหนอนใช้เวลา 35 - 40 วัน ดักแด้เมื่อเข้าดักแด้ใหม่ ๆ จะมีสีขาวปนเหลืองเล็กน้อย ต่อมาเปลี่ยน เป็นสีน้ำตาลอ่อน ระยะดักแด้ 9 - 10 วัน ตัวเต็มวัยเป็นผีเสื้อกางคินสีขาว ตัวเมียมีพืชไข่สัม ส่วนเพศผู้ไม่มี ระยะตัวเต็มวัย 6 - 10 วัน

ความสูญเสียจากการเข้าทำลายของหนองกอกสีขาวที่จังหวัดอุตรดิตถ์กับอ้อยพันธุ์ต่าง ๆ ในระยะอ้อยเป็นลำ พบว่า อ้อยพันธุ์ K95-84 สูญเสียผลผลิตมากที่สุด 59.96 เปอร์เซ็นต์ สูญเสียความหวาน 12.59 เปอร์เซ็นต์ อ้อยพันธุ์ K95-156 สูญเสียผลผลิต 31.22 เปอร์เซ็นต์ สูญเสียความหวาน 14.99 เปอร์เซ็นต์ (ตารางที่ 1)

Jurnal Ilmiah Matematika

Jurnal : 0-2281-5955 ISSN 0-2281-5884 NO 250, S15, 373, 374, 384

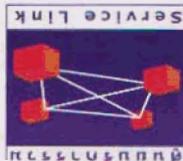
Jurnal Ilmiah Matematika

Jurnal Ilmiah Matematika ISSN 10200

Jurnal Ilmiah Matematika ISSN 10200

Jurnal Ilmiah Matematika ISSN 10200

Call Center 1170

Jurnal Ilmiah Matematika ISSN 10200

Jurnal Ilmiah Matematika

Jurnal

2. Jurnal Ilmiah Cotesta avipes lliae Elasmus zehnheri Jurnal Ilmiah

1. Jurnal Ilmiah Trichogramma sp. Jurnal Ilmiah

Musadunika

Jurnal

4. Jurnal Ilmiah Musadunika Jurnal Ilmiah

3. Jurnal Ilmiah Cotesta avipes (Cameron) Jurnal Ilmiah

Trombiculidae Gairin

Jurnal

2. Jurnal Ilmiah Trombicula bancrofti Zaitsev Jurnal Ilmiah

1. Jurnal Ilmiah Trombiculosis sp. Jurnal Ilmiah

28 - 30 Desember 2003 - di Bandung oleh Mahasiswa

Mahasiswa Pendidikan Matematika dan

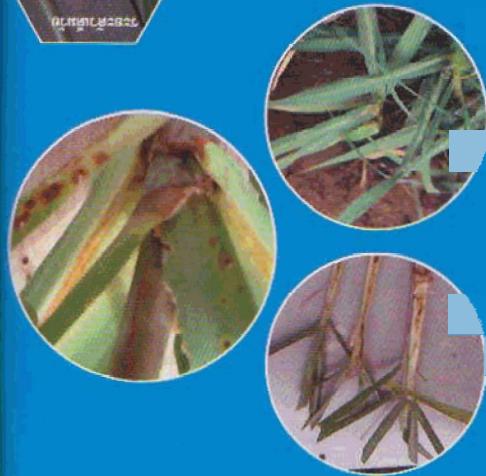
Mahasiswa Pendidikan Biologi

Mahasiswa Pendidikan Kimia

Anu-ansmaria

No	Jenis	Mata Pelajaran	Ruang Kelas	Kapasitas Kelas	Jumlah	Ruang
K95-156	11.80	31.22	14.99	8.45	11.58	13 Ruang
LK92-11	10.20	42.67	11.43	5.27	8.24	13 Ruang
LK95-269	13.50	48.55	16.68	11.35	13.74	13 Ruang
94-2-483	16.20	46.40	3.93	3.66	3.70	12 Ruang
LK95-118	12.40	37.91	17.89	5.11	7.39	13 Ruang
K95-84	11.00	55.43	18.98	13.81	17.63	12 Ruang
K95-84	12.60	59.96	12.59	6.14	9.03	12 Ruang
LK95-124	8.00	37.41	16.44	9.60	13.00	12 Ruang

Jurnal Ilmiah Anu-ansmaria ISSN 10200

ปลูกมันสำปะหลังอย่างไร

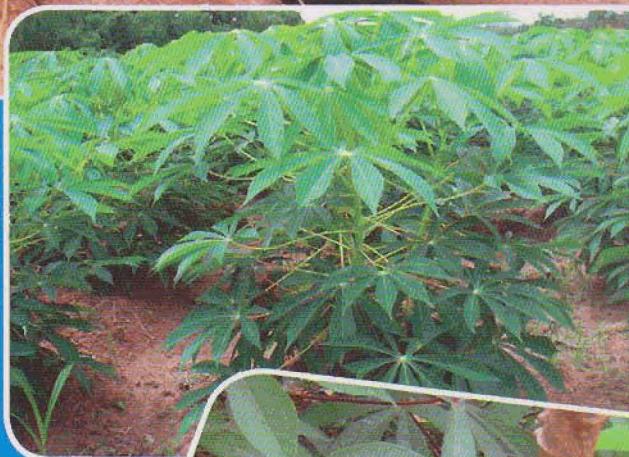
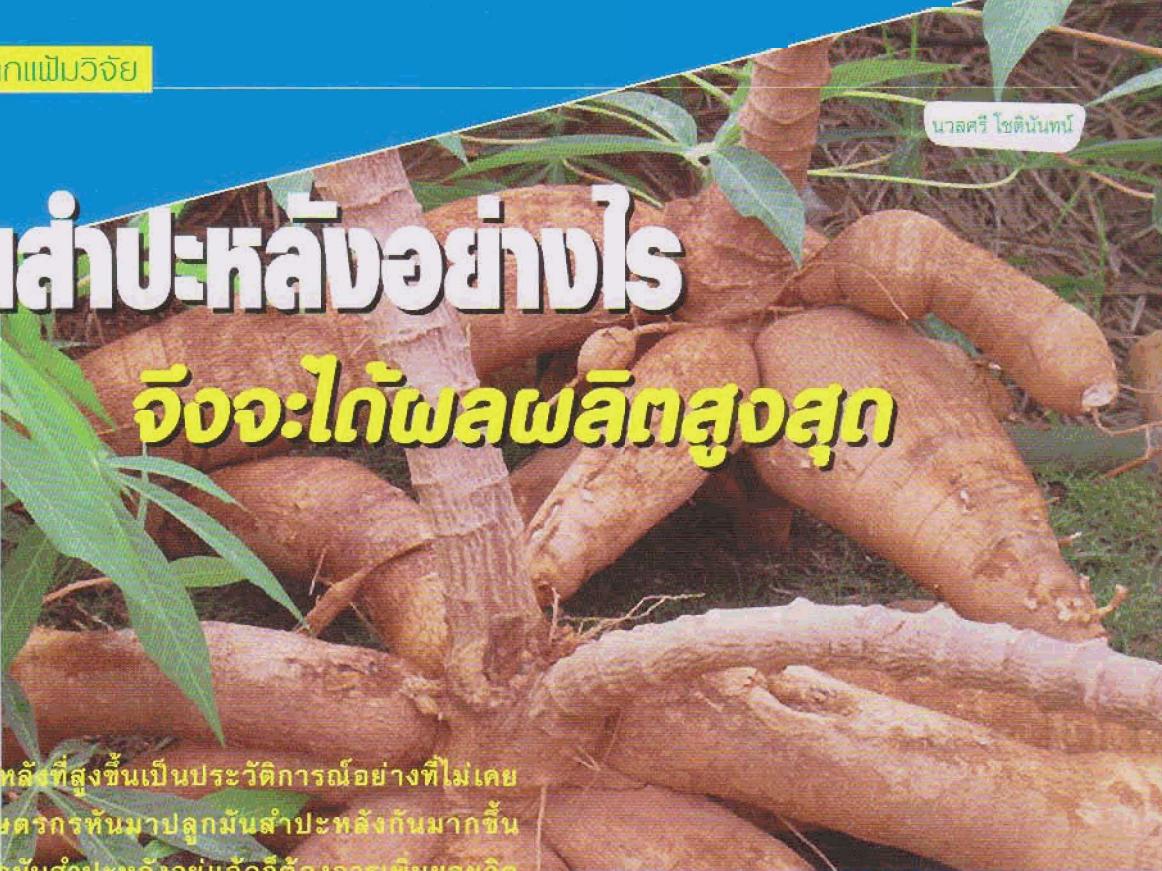
จังหวะไก่ผดผลิตสูงสุด

ราคา มันสำปะหลังที่สูงขึ้นเป็นประวัติการณ์อย่างที่ไม่เคยมีมาก่อน จึงให้เกษตรกรหันมาปลูกมันสำปะหลังกันมากขึ้น ส่วนเกษตรกรที่เดิมปลูกมันสำปะหลังอยู่แล้วก็ต้องการเพิ่มผลผลิตให้มากขึ้น เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและเพื่อป้องกันเมืองให้มีการทักรังสรรค์เพื่อเพิ่มพื้นที่การปลูกมันสำปะหลัง ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ในหัวข้อ “จังหวะไก่ผดในการเพิ่มผลผลิตมันสำปะหลัง” ดังนี้

1. การปรับปรุงดินให้เหมาะสมต่อการผลิตมันสำปะหลัง โดยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้กับดิน ได้แก่ การใช้ปุ๋ยจากมูลสัตว์หรือเปลือกมันจากโรงงานแบ่ง หรือปุ๋ยพิเศษจากปอเทืองและถั่วพร้า ปลูกแล้วไอกกลบในการนึ่งดูกุกใช้งานมาเป็นเวลานาน ทำให้เกิดชั้นดินดานใต้ดินจากรถแทรกเตอร์ ทำให้น้ำระบายน้ำลงได้ดีไม่ตื้นตันในดิน ทำให้เกิดปัญหาทั่วไป จากน้ำท่วมขัง ในช่วงฤดูแล้งมันสำปะหลังไม่สามารถใช้น้ำได้ดี ทำให้ช่วงการเจริญเติบโต ตั้งนั้นควรได้รับน้ำเพียงพอ หรือใช้หอยแғกปลูกประมาณ 1 – 2 ปี เพราะหอยแғกมีระบบบำรุงรักษารากลึก สามารถทำลายชั้นดินดานได้ อีกทั้งเพิ่มปริมาณอินทรีย์วัตถุให้กับดินด้วย

2. การเลือกฤดูปลูก ควรเลือกวันปลูกเพื่อให้ช่วงอายุ 3 – 12 เดือน ของมันสำปะหลังได้รับน้ำฝนมากที่สุด เพราะผลผลิตขึ้นอยู่กับปริมาณน้ำฝนในช่วงอายุตั้งกล่าว โดยการปลูกมันสำปะหลังแบบอาศัยน้ำฝนจะให้ผลผลิตสูงสุดเมื่อปลูกในช่วงฤดูร้อน (กุมภาพันธ์ - มีนาคม) รองลงมาคือ ต้นฤดูฝน (เมษายน - พฤษภาคม) และปลายฤดูฝน (ตุลาคม - พฤศจิกายน) แต่การปลูกในช่วงฤดูร้อนและปลายฤดูฝนมีข้อจำกัดของปริมาณน้ำฝนต่อน้ำฝนน้อย มีผลต่อการออกซของท่อนพันธุ์

3. การเลือกพันธุ์มันสำปะหลัง ดินที่ใช้ปลูกมันสำปะหลัง ให้หัวไปแบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ ดินร่วนเหนียว และดินร่วนทราย ดินร่วนเหนียว ต้องเป็นดินดี ควรปลูกพันธุ์ระยอง 5 และระยอง 72 ส่วนดินร่วนทรายควรปลูกพันธุ์ราชราศร์ 50 ระยอง 90 หัวยังง 60 และระยอง 9 เนื่องจากต้น 4 พันธุ์ เมื่อนำไปปลูกในดินร่วนเหนียว จะเจริญเติบโตในส่วนของลำต้น

ที่อยู่เหนือดินมากกว่าลงหัว หรือที่ชาวบ้านเรียกันว่าขันตันหรือบักตันเกินไป ส่วนพันธุ์ระยอง 7 นั้นเหมาะสมทั้งดินร่วนเนินยาและดินร่วนทรายที่มีความชื้นของดินคิดลดช่วงของการเจริญเติบโต แต่ไม่เหมาะสมกับสภาพดินที่แห้งแล้ง

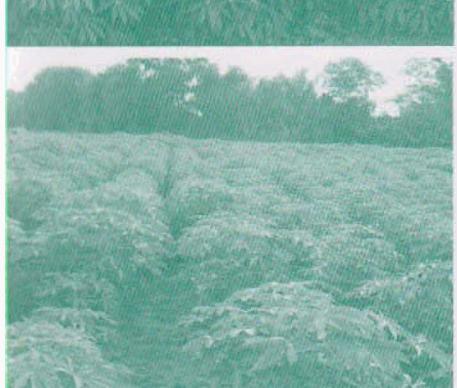
4. การเตรียมดินให้ลึก หลักสำคัญคือ ต้องไถครั้งแรกให้ลึกที่สุดด้วยฟ้าล 3 หรือฟ้าล 4 เท่านั้น ควรไถด้ในขณะที่ดินมีความชื้นพอเหมาะสม ห้ามไถด้ด้วยฟ้าล 7 เพราะจะได้ไม่ลึก การไถครั้งที่สองด้วยฟ้าล 7 เพิ่มความสามารถในการเก็บกักความชื้นของดินได้มากขึ้นและมันสำปะหลังหัวได้ง่าย จากนั้นหากหน้าดินเพื่อให้วัชพืชตาย ถ้าเป็นดินร่วนเนินยาควรไถแปรครั้งที่สองด้วยฟ้าล 7 แล้วยกร่องพร้อมปลูก ส่วนดินร่วนทรายไม่จำเป็นต้องไถแปรครั้งที่สอง สามารถยกร่องพร้อมปลูกได้เลย ในกรณีที่เกษตรกรรมสามารถทำปุ๋ยอินทรีย์หรือปุ๋ยหมักได้ควรห่วนก่อนไถด้ ปุ๋ยหมักที่ใช้ได้ผลดี คือ ปุ๋ยหมักมูลไก่ 500 – 1,000 กิโลกรัมต่อไร่ หรือวัสดุอินทรีย์จากกากมันที่เหลือจากโรงงานแบ่ง 2 ตันต่อไร่

5. การปลูกที่ถูกต้อง ดันพันธุ์ที่ใช้ปลูกความมีอายุ 10 – 12 เดือน จะให้ความออกดีที่สุด โดยเลือกดันพันธุ์ที่แข็งแรง มีตาดี ขนาดโดยรวมควร ต้องตัดท่อนพันธุ์ด้วยมีดที่คมเพื่อมิให้หอนปลูกข้า ขนาดยาวไม่ต่ำกว่า 20 เซนติเมตร ปลูกปักตรงให้ลึก 2 ใน 3 ของความยาวท่อนปลูก ในดินร่วนเนินยาควรใช้ระยะแตกหัก 1.20 เมตร ระยะปลูกตั้งแต่ 0.50 – 1.00 เมตร และในดินร่วนทราย ควรใช้ระยะแบบ 0.80 เมตร ระยะปลูกตั้งแต่ 0.50 – 0.80 เมตร

6. การกำจัดวัชพืช ภายใต้ช่วง 3 เดือนแรกถือว่าเป็นช่วงสำคัญของการปลูกมันสำปะหลัง ต้องดูแลรักษาให้มันสำปะหลังปลอดภัย ถ้าปล่อยให้วัชพืชแข่งขันกับมันสำปะหลัง ทำให้มันสำปะหลังแคระแกร็น มีผลให้ผลผลิตลดลงมาก การกำจัดวัชพืชสามารถเลือกทำแบบผสมผสาน โดยใช้จอบถาง ใช้รดได้ระหว่างร่อง ใช้สารเคมีประเภทคลุมก่อนวัชพืชออกหรือสารเคมีฆ่าหลังวัชพืชออก สารเคมีประเภทคลุมใช้ได้ผลเฉพาะการปลูกดันฤดูฝนเท่านั้น และห้ามใช้ไกลไฟเสทในขณะที่มันสำปะหลังต้นเล็กอยู่ เพราะจะทำให้มันสำปะหลังชะงักการเจริญเติบโต

7. การใส่ปุ๋ยเคมี ควรเลือกใส่ปุ๋ยเคมีอัตราส่วน 2 : 1 : 2 ปุ๋ยเคมีที่แนะนำคือ 15-7-18 หรือ 15-15-15 อัตรา 50 กิโลกรัมต่อไร่ โดยใส่ปุ๋ย 2 ข้างลำดันรัศมีพุ่มใบแล้วกับ ใส่ปุ๋ยครั้งเดียวเมื่ออายุ 1 เดือนหลังจากปลูก และต้องใส่ปุ๋ยเคมีในขณะที่ดินมีความชื้นและต้องกลบปุ๋ยด้วย ถ้าไม่กลบปุ๋ยอาจสูญเสียปุ๋ยมากเกิน 50 เปอร์เซ็นต์ สำหรับการเก็บเกี่ยวควรเลือกเก็บเกี่ยวเมื่อมันสำปะหลังในช่วงที่เหมาะสมสมดังต่ออายุ 10 – 18 เดือน ควรดูเว้นการเก็บเกี่ยวเมื่อมันสำปะหลังในช่วงฝนแรก คือ ตั้งแต่เดือนเมษายนถึงมิถุนายนเนื่องจากมันสำปะหลังแตกใบอ่อนจะให้เปอร์เซ็นต์แป้งต่ำ

8. การให้น้ำมันสำปะหลัง ควรให้น้ำในช่วงฤดูแล้งเพื่อจะช่วยให้มันสำปะหลังมีการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่องหรือทำให้ใบร่วงน้อยที่สุด ซึ่งจะมีผลทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้นแต่ละเดือนอย่างก้าวกระโดด ดังนั้น การปลูกมันสำปะหลังเพื่อให้ได้ผลผลิตสูงสุดต้องปลูกในช่วงฤดูฝน คือ ตั้งแต่เดือนมีนาคมถึงเมษายน มีการให้น้ำในช่วงสองเดือนแรกของการเจริญเติบโตตามความจำเป็น และให้น้ำเต็มที่ในช่วงฤดูแล้ง 5 เดือน ตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงมีนาคม เก็บเกี่ยวที่อายุ 12 เดือน ผลผลิตจะเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเท่าตัว

รายละเอียดสอบถามได้ที่สถาบันวิจัยพืชไร่ กรมวิชาการเกษตร โทร. 0-2579-0603 และ 0-2940-5492 และศูนย์วิจัยพืชไร่ระยอง 0-3868-1515 ทุกวันในเวลาราชการ

พริกจินดา

ปลูกพริกจินดา ณ บ้านโภโคเฒ่า

พื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นจังหวัดหนึ่งอยู่ในภาคตะวันตก ตั้งอยู่ที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าเจน หรือแม่น้ำสุพรรณบุรีด้านตะวันตกของประเทศไทย สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 3 - 10 เมตร เป็นแหล่งปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ พริกเป็นพืชหนึ่งที่เกษตรกรชาวบ้านโภโคเฒ่า ตำบลโภโคเฒ่า อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี นิยมปลูก ชื่อ พันธุ์จินดา เป็นพริกที่มีความเผ็ดปานกลาง ตั้งแต่ 35,000 ลิโควิลล์ ถึง 70,000 ลิโควิลล์ ลำต้นสูงประมาณ 1.50 เมตร มีการแตกกิ่งตี ประมาณ 3 - 4 กิ่ง ผลมีขนาดเล็กเรียวยาว ผลชี้ขึ้นเป็นส่วนมาก ผลอ่อนมีสีเขียวแก่ ผลสุกมีสีแดงเข้ม ผลยาวประมาณ 4.5 เซนติเมตร กว้าง 0.7 เซนติเมตร เมื่อทำเป็นพริกแห้งจะได้พริกที่มีสีแดงเข้มเป็นมันกรอบเหยียดตรง ผิวเรียบ ก้านผลลั่นตัว ยาวประมาณ 2.5 เซนติเมตร มีรสเผ็ด มีจำนวนเมล็ดมาก น้ำหนักมาก และทนทานต่อโรค

การเก็บเมล็ดพันธุ์ เกษตรกรเก็บพันธุ์เองในช่วงปลูก ถ้าเมล็ดมีไม่พอเกษตรกรจะขอซื้อเมล็ดพันธุ์พริกจินดาในหมู่ผู้ปลูกพริกด้วยกัน โดยมีวิธีการเก็บเมล็ดพันธุ์ คือ เกษตรกรเลือกต้นที่มีความสมบูรณ์แข็งแรงไม่มีโรคแมลงรบกวน เลือกผลที่สุกและสมบูรณ์ ผิวตากแดด แล้วเก็บใส่ถุงไว้ปลูกในครัวต่อไป

ในการปลูกพริกจินดาของเกษตรกรบ้านโภโคเฒ่า พื้นที่ปลูกมีลักษณะยกเป็นร่องสวน การเตรียมดินปลูกให้ปุ๋ยคงประมาณ 100 - 200 กิโลกรัม/ไร่ สำหรับปุ๋ยเคมีใช้อัตรา 30 - 50 กิโลกรัม/ไร่ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับงบประมาณของเกษตรกร อัตราเท่าเดิมให้ประมาณ 6 ครั้ง คือ ช่วงถอนแยก ช่วงเริ่มออกดอก ช่วงหลังเก็บเกี่ยว และต่อไปให้ปุ๋ยประมาณเดือนละครั้ง ป้องกันกำจัดโรคแมลงด้วยสารเคมี และกำจัดวัชพืชด้วยแรงงานคน การปลูกพริกจินดาโดยเมล็ดเป็นแนวทางตามความพยายามของร่องสวน ถอนแยกเมื่อพริกอายุประมาณ 30 วัน ให้มีระยะต้นห่างประมาณ 10 - 25 เซนติเมตร (เกษตรกรเก็บเมล็ดพันธุ์เองจึงใช้วิธีโรยเมล็ด เพื่อลดแรงงานคน) เกษตรกรมีการปลูกพืชผักร่วมกับพริก เช่น ถั่วฝักยาว บัว บีบตัน เมื่อเก็บเกี่ยวพักแล้วจะเหลือต้นพริกเป็นพืชประ岸เจริญเติบโตต่อไป นับว่าเป็นการสร้างรายได้ก่อนเก็บเกี่ยวพริก โดยเกษตรกรจะเริ่มปลูกพริกช่วงเดือนมกราคมเป็นต้นไป

การปลูกพริกจินดาให้ปลูกจากสารพิษตากด้วย บ้านโภโคเฒ่า สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 5 ได้นำงานวิจัยเข้าไปทดสอบเบรี่ยนเทียนกับแปลงของเกษตรกรพบว่า ระบบทดลองช่วยเพิ่มความแข็งแรงแก่พริก ทำให้ได้ผลผลิตตี 99.9 เปอร์เซ็นต์ ในขณะที่ระบบเกษตรกร

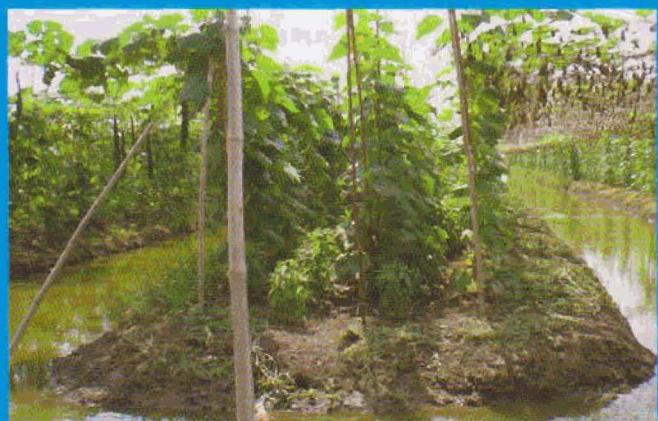
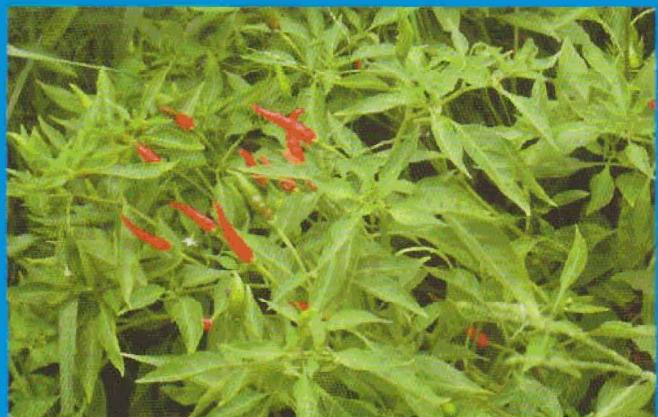
ได้ผลผลิตดีน้อยกว่าที่ 99.7 เปอร์เซ็นต์ คิดเป็นผลผลิต 1,513 กิโลกรัม/ไร่ และ 1,406.20 กิโลกรัม/ไร่ ตามลำดับ ทั้งนี้ เพราะระบบทดลองเพิ่มการใส่ปุ๋ยหมักแห้งชีวภาพ อัตรา 200 กิโลกรัม/ไร่/ครั้ง (ขณะที่ระบบเกษตรกรรมไม่ใส่) และใส่ร่วมกับปุ๋ยเคมี สูตร 15-15-15 อัตรา 25 กิโลกรัม/ไร่/ครั้ง เริ่มใส่ปุ๋ยช่วงตอนแยก เริ่มออกดอก หลังเก็บเกี่ยว และต่อไปประมาณเดือนละครั้ง ให้อาหารอาหารเสริมโดยการพ่นน้ำหมักชีวภาพ สูตรผลไม้สุก และสูตรปลาหมัก อัตราพ่น 30 - 40 ซีซี/น้ำ 20 ลิตร ตั้งแต่เริ่มปลูกจนถึงสุดการเก็บเกี่ยว (ระบบเกษตรกรรมไม่ใช้)

การป้องกันแมลงใช้สมุนไพรไล่แมลงหมักและกอซอร์ (ระบบเกษตรกรรมไม่ใช้) ใช้พ่น อัตรา 30 - 40 ซีซี/น้ำ 20 ลิตร ฉีดพ่นป้องกันอาทิตย์ละ 1 ครั้ง หยุดพ่นก่อนเก็บเกี่ยว 1 วัน เมื่อพิจารณาความแข็งแรงทำให้โรคแมลงลดน้อยลง จึงมีการใช้สารเคมีต่อเมื่อมีความจำเป็น และเนื่องจากบ้านโดยโคลนเต่า แรงงานมีน้อย การเก็บเกี่ยวผลพิเศษจึงกระทำประมาณเดือนละครั้ง นับว่าจุดนี้เป็นผลตีแตกเกษตรกรรมสามารถใช้สารเคมีหลังเก็บเกี่ยว เป็นเวลาประมาณ 15 วัน และหยุดใช้สารเคมีก่อนเก็บเกี่ยวประมาณ 15 วัน ทำให้สารเคมีตกค้างในผลผลิตไม่เกินค่ามาตรฐานความเป็นพิษ จากการทดสอบการผลิตพิริกให้มีคุณภาพเพื่อการส่งออกในพื้นที่ภาคตะวันตก ปี 2550 ด้วยการเพิ่มปุ๋ยหมักแห้งชีวภาพ อัตรา 200 กิโลกรัม/ไร่/ครั้ง ร่วมกับปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 อัตรา 25 กิโลกรัม/ไร่/ครั้ง และการให้อาหารอาหารเสริมจากน้ำหมักชีวภาพ 2 สูตร คือ สูตรผลไม้สุก และสูตรปลาหมัก และป้องกันกำจัดโรคแมลงด้วยสมุนไพรไล่แมลงหมักกับและกอซอร์ซึ่งเป็นภัยปัญญาของบ้าน โดยมีการใช้สารเคมีเมื่อมีความจำเป็นตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร ทำให้ระบบทดลองมีความแตกต่างจากการเดิมของเกษตรกร คือ ทำให้ระบบทดลองลงทุนต่ำกว่าระบบเกษตรกร ตามลำดับคือ 22,991 และ 24,059

นาท/ไร่ มีผลตอบแทนสูงกว่าระบบเกษตรกรรมตามลำดับ คือ 16,044.40 และ 12,220.96 บาท/ไร่ สำหรับความปลอดภัยของผลผลิตพิริกจากสารพิษตกค้างในการสุ่มตัวอย่างผลปรากฏว่าไม่พบสารพิษตกค้าง

จากที่ได้ทดสอบ ชี้วัดคุณภาพสั่งค์เพื่อผลิตพิริกให้ปลอดภัยจากสารพิษตกค้าง นอกจากผลผลิตพิริกปลอดภัยจากสารพิษตกค้างแล้ว ยังทำให้ต้นทุนการผลิตต่ำกว่าของเกษตรกร และผลผลิตสูงกว่าของเกษตรกร ทำให้มีความเห็นว่า วิธีนี้จะเป็นต้นแบบให้ข้อคิดแก่เกษตรกรผู้ปลูกพิริกเพื่อการส่งออก และยังเป็นวิธีการที่ไม่เกิดความเป็นพิษต่อสภาพแวดล้อมอีกด้วย

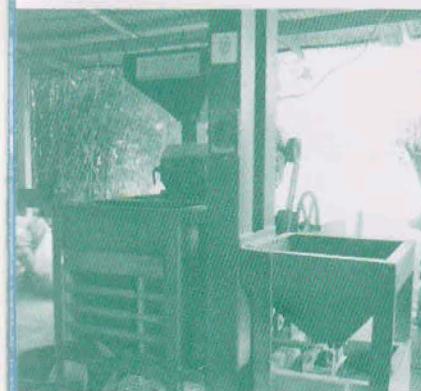
การเจริญเติบโตต้องใช้เวลา 4 - 5 ปี ดินถึงจะพื้นตัวกลับมาเริ่นชุบอีกครั้ง แต่ในช่วงแรกยังทำการดักข่ายอยู่ จึงยังไม่สามารถที่จะทำปุ๋ยหมักได้ในปริมาณมาก

ต่อมาอาจารย์ปิยะศานได้เข้าร่วมการอบรมที่ราชธานีอโศก อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี นอกจากจะได้เพิ่มพูนความรู้ทางด้านการเกษตรอินทรีย์แล้ว สิ่งที่ได้มากกว่านั้น คือ ได้เรื่องคุณธรรม การเสียสละ และแนวคิดการฟื้นฟูเมือง ทำให้เริ่มหันเหหัวใจมาสู่เส้นทางคนหัวใจอินทรีย์อย่างแท้จริง โดยได้เริ่มปลูกแตงโมไร้สารประามณ 3 ไร prag กว่าได้ผลผลิตจำนวนมาก ทำให้มีปัญหาด้านการตลาดในชุมชน จึงได้นำไปทดลองขายที่ราชธานีอโศก วันแรกขายได้ถึง 4,700 บาท ทำให้รู้ว่าการผลิตพืชอินทรีย์ต้องมีตลาดอินทรีย์รองรับจึงจะสามารถขายผลผลิตได้ prag กว่าปืนน้ำขายแตงโมได้เงินประามณ 3 หมื่นกว่าบาท ด้วยหุดจะได้ประามณ 4 - 5 หมื่นบาท แต่เนื่องจากมีบางส่วนได้แจกรายให้กับญาติพี่น้องและสมาชิก ในกลุ่ม ซึ่งช่วงแรกมีสมาชิกในกลุ่มประามณ 10 กว่าคน

หลังจากนั้นในช่วงปี 2544 ได้เริ่มหันมาปลูกผัก โดยเน้นที่ผักพื้นบ้าน เช่น ใบบัวบก สะระแห่น ตันหอม เป็นต้น เริ่มมีการจำหน่ายผักอินทรีย์และสังเกตเห็นว่าตลาดของผักแปลง ๆ และผักที่มีคุณค่าทางอาหารและสมุนไพร จึงได้เริ่มน้ำผักพวงสมุนไพรที่ใช้เป็นอาหารได้มาปลูก เช่น จิงกุยจ้ำ หลาไกโตก ผักน้ำ (วอเตอร์ครีป) และผักตระกูลสลัดต่าง ๆ โดยจะเน้นที่พิชผักกินใบเป็นหลัก เพราะเป็นผักที่มีอายุเก็บเกี่ยวสั้น มีโรคแมลงบ่นกวนน้อย และเป็นที่ต้องการของตลาดซึ่งชนิดของผักที่ปลูกจะเปลี่ยนไปตามฤดูกาล กล่าวคือ ในฤดูฝนจะปลูกพวงผักหีล้อม ผักน้ำ ผักน้ำจีน ผักตระกูลสลัด มะระจีน และหยาบปักกิ่ง เพราะผักเหล่านี้ชอบฤดูฝนและขยายตัวมาก ส่วนในฤดูหนาวจะเน้นผักพวงสลัด กะหล่ำสีม่วง บรอกโคลี และในฤดูแล้งจะปลูกพวงหอม ผักซี ขี้นจ้ำ สลัด ผักบุ้ง ซึ่งในพื้นที่ 1.5 ไร รวมทั้งบ้านพัก โรงทำปุ๋ยหมัก และบุ่งข้าวแล้ว จะเหลือพื้นที่ประามณ 1.25 ไร ที่มีการปลูกมะม่วงประามณ 100 ต้นดัน โดยจะปล่อยตามธรรมชาติไม่เน้นผลผลิต จึงกล้ายเป็นที่อาศัยของนก แล้วปลูกเสาวรสไว้ต้นมะม่วง ซึ่งสามารถขายได้ครั้งละ 500 - 600 บาท พื้นที่ที่เหลือแบ่งเป็นแปลงผักประามณ 2 งาน ด้านการลงทุนใน 1 ปี จะมีการลงทุนประามณ 20,000 บาท ซึ่งการลงทุนส่วนใหญ่จะเป็นปุ๋ยหมักซึ่งก่อตัวต่อปี และปุ๋ยอัดเม็ดอินทรีย์ของกลุ่มเครือข่ายที่ผลิตเองประามณ 40 กระสอบ โดยซื้อมาในราคากล่องละ 165 - 180 บาท

ขั้นตอนการปลูกผักจะไม่มีการพักดินแต่จะปลูกพิชมุนเวียนตลอดปี ขั้นแรกจะได้ดินโดยใช้แรงคน 1 ครั้ง ทำการยกร่องแปลงบ่อยดินให้ร่วนชุบ แปลงกว้างประามณ 1 เมตร ความยาวตามสภาพพื้นที่ ใส่แกลบร่องพื้น 2 ถัง ขนาดถังละ 20 ลิตร และจะใส่แกลบทุกครั้งที่มีการเตรียมดินเพื่อปรับโครงสร้างของดินและเป็นการปลดปล่อยชีวิตลึกให้แก่ดิน แกลบันที่นำมาใช้จะเป็นแกลบานจากเครื่องสีขาวขนาดเล็กของตนเอง ซึ่งจะสีเขียวพำะข้าวอินทรีย์เท่านั้น และนำข้าวกล้องอินทรีย์ไปโรยหนาเรื่วมกับผักด้วย สำหรับเมล็ดพันธุ์ผัก มีบางส่วนเก็บพันธุ์ไว้เองและบางส่วนแลกเปลี่ยนกับเครือข่าย หลังจากย้ายกล้าผักประมาณ 3 - 4 วัน ใส่ปุ๋ยหมักแปลงละ 1 ถัง (ขนาด 20 ลิตร) รดน้ำหมักประามณ 40 ลิตรต่อแปลง (อัตราน้ำหมัก 2 - 3 ทับพื้ดตื้น 40 ลิตร) 4 - 5 วันต่อครั้ง ถ้าแಡดจัดให้ใช้ตัวข่ายพรางแสง หลังจากนั้นใส่ปุ๋ยหมักอีกครั้งละ 1 ถัง จะทำให้ผักงาม อ่อน และกรอบ ถ้าใส่ครั้งเดียวในปริมาณมาก ๆ อาจทำให้ผักเน่าตายได้

การกำจัดวัชพืช จะมีการกำจัดครั้งเดียวในช่วงเตรียมแปลงปลูก หลังจากนั้นจะไม่มีการกำจัดวัชพืชอีก การควบคุมโรค แมลง จะฉีดน้ำส้มคันไม้ อัตรา 20 ซีซีต่อน้ำ 20 ลิตร พ่นอาทิตย์ละ 1 ครั้ง เพื่อไล่แมลง ส่วนโรคในแปลงผักไม่พึ่งการระบบ เนื่องจากมีการปลูกผักแบบหมุนเวียนตลอด ถ้ามีหอนในแปลงผักจะใช้มือจับโดยเปิดไฟในตอนกลางคืนแล้วใช้มือจับทำลาย ปัจจุบันปัญหาเรื่องหนอนมีค่อนข้างน้อย เนื่องจากมีนกมาช่วยจับแมลง ซึ่งนกจะมาอาศัยอยู่ตามต้นมะม่วงในสวนและต้นไม้ข้าง ๆ สวน การต้นน้ำจะอาศัยน้ำบาดาลมาดูแล เช้าเย็น ส่วนการตัดผัก ถ้าในช่วงที่ผลผลิตมีมากจะตัดผักทั้งวัน แต่ถ้าผักมีปริมาณน้อยจะตัดในช่วงตอนเย็น

อาจารย์ปิยทัศน์ยังเล่าให้ฟังอีกว่า หลังจากการรวมผักของตนเองและสมาชิกในกลุ่มจะนำผลผลิตไปจำหน่ายยังตลาดบุญนิยม ในตัวจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งเป็นตลาดที่จำหน่ายเฉพาะพืชผักอินทรีย์เป็นประจำทุกวันพุธ ศุกร์ และวันอาทิตย์ โดยผู้จากสวนครรภ์ ที่เก็บเกี่ยวมากที่สุดจะขายได้ 8,000 บาทต่อครั้ง ส่วนใหญ่จะขายได้ประมาณ 3,000 - 4,000 บาทต่อครั้ง นอกจากจะนำไปจำหน่ายแล้ว ยังมีผักบางส่วนที่นำไปถ่ายวัสดุหนองป่าพง ซึ่งเป็นวัสดุที่หลวงปู่ชา สุกัตโต พระสาบปฏิบัติอุกดิษย์ที่สำคัญที่สุดในหลวงปู่ท่าน ถูกทิ้งให้สิรั่งไว้ที่อ่างเก็บน้ำริมข้างถนน ซึ่งเป็นวัสดุที่หลวงปู่ชา สุกัตโต พระสาบปฏิบัติอุกดิษย์ที่สำคัญที่สุดในหลวงปู่ท่าน ถูกทิ้งไว้ที่อ่างเก็บน้ำริมข้างถนน ซึ่งเป็นวัสดุที่หลวงปู่ชา สุกัตโต พระสาบปฏิบัติอุกดิษย์ที่สำคัญที่สุดในหลวงปู่ท่าน ถูกทิ้งไว้ที่อ่างเก็บน้ำริมข้างถนน ไม่ว่าจะเป็นผลเสาร์ส ชา และกัลวยรอบ ๆ ส่วน จะมีรายได้เฉลี่ยประมาณเดือนละ 2 หมื่นบาท ในปี 2550 มีรายได้ประมาณ 300,000 บาท ดิ่ว่าเป็นรายได้ที่ดีสามารถพึงพาตนเองได้

นอกจากรายได้ที่ได้รับแล้ว ยังมีพืชผักไวนริโ哥ในครัวเรือนด้วย ทำให้ลดรายจ่ายอีกทางหนึ่ง และในบริเวณสวนยังมีการปลูกสมุนไพรต่าง ๆ เช่น ว่านพญา ว่านชักดูด ว่านหางช้าง และว่านสาส่องพันปี เป็นต้น ซึ่งนอกจากจะเก็บไว้ใช้ในครอบครัวแล้ว ยังแจกจ่ายให้เพื่อนบ้านด้วย การทำเกษตรอินทรีย์จึงเป็นการพึ่งตนเองและเป็นการที่ฟื้นฟูสภาพแวดล้อม ดังจะเห็นได้จากผู้คนที่มาเยือนอิงพักพิงในสวน และช่วยกำจัดหนอนและแมลงในสวน เป็นห่วงใจอาหารที่เพียงพาร้อยชี้ช่องกันและกัน นอกจากจะแบ่งผลผลิตและรายได้ไปทำบุญที่วัดเป็นประจำแล้ว อาจารย์ปิยทัศน์ยังได้อุทิศตนนำประสบการณ์ที่ได้จากการปฏิบัติจริงไปบรรยายเป็นวิทยากรให้กับหน่วยงานของทางราชการ มหาวิทยาลัย และหน่วยงานเอกชน เพื่อเผยแพร่เป็นวิทยาทานตลอดมา เช่น สูตรการทำปุ๋ยหมัก สูตรการทำน้ำหมักปลา และสูตรการทำน้ำส้มคั่วไม้ เป็นต้น ซึ่งสุดตั้ง มีวิธีการทำ ดังนี้

สูตรการทำปุ๋ยหมัก

มูลสัตว์ : แกลลูนดิบ : แกลลูนดำ : ละอองข้าว อัตราส่วน 1 : 1 : 1 : 1 ใช้กาหน้าดาล 2 ข้อนต่อน้ำ 10 ลิตร และน้ำหมักปลา 5 ลิตร ผสมคลุกเคล้ากันพั่นไว้ในร่องประมาณ 7 วัน สามารถนำไปใช้ได้ และเก็บไว้ได้นานประมาณ 1 ปี

สูตรการทำน้ำหมักปลา

ปลา 3 ส่วน กากหน้าดาล 1 ส่วน และหัวเชื้อน้ำหมัก 1 ส่วน (ถ้าไม่มีก็ไม่เป็นไร) ต่อน้ำ 5 ลิตร หมักทิ้งไว้ 2 เดือน สามารถนำไปใช้ได้ ให้เร่งการเจริญเติบโตของราก ต้น และใบ

สูตรการทำน้ำส้มคั่วไม้

น้ำส้มคั่วไม้ เป็นของเหลวสีน้ำตาลใส่มีกลิ่นคั่วไฟ ได้มาจากการควบแน่นของคั่วที่เกิดจากการเผาไม้ในช่วงที่ไม่กำลังเปลี่ยนเม่นค่าน ในช่วงอุณหภูมิในเตาอยู่ระหว่าง 300 - 400 °C สารประกอบต่าง ๆ ในเนื้อไม้จะสลายตัวเป็นสารประกอบใหม่มากมาย แต่ถ้าเก็บคั่วในช่วงอุณหภูมิต่ำกว่า 300 °C จะมีสารประกอบที่เป็นประโยชน์น้อยมากไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้ แต่ถ้าเก็บในช่วงอุณหภูมิเกิน 425 °C จะมีน้ำมันดินหรือสารหารรับประทานมาก น้ำส้มคั่วไม้ที่เก็บได้ยังไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ เพราะน้ำมันที่ปนอยู่จะไปปิดปากใบพิช และหากทำให้พิชเจริญเติบโตชา ดังนั้นน้ำส้มคั่วไม้ที่เก็บมาใหม่จะต้องทำการแยกสารเจือปนอื่น ๆ ออกก่อนนำมาเก็บไว้ในภาชนะที่ไม่ส่วนผสมของโลหะและป้องกันได้ต่อไป ทิ้งไว้ 1 - 2 เดือน จะให้ดีควรทิ้งไว้ประมาณ 3 เดือน ส่วนประกอบของน้ำส้มคั่วไม้ต้องแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

1. น้ำมันไม้เข้มข้นหรือน้ำมันเย้า (ลอยอยู่ด้านบน)
2. น้ำส้มคั่วไม้ (อยู่ตรงกลาง)
3. น้ำมันดินหรือสารหาร (ตกตะกอนอยู่ริเวณก้นภาชนะลึก)

สุดท้ายอาจารย์ปิยทัศน์ได้ให้ข้อคิดว่า การทำพืชผักอินทรีย์เป็นการเริ่มต้นในการพึ่งพาตนเอง เพราะเป็นการผลิตอาหารไว้บริโภคภายในครัวเรือน และลดการพึ่งพาปัจจัยจากภายนอก นอกจากนี้คืนในชุมชนจะต้องแก้ปัญหาทางสังคมด้วยกัน ถ้าหากทุกคนร่วมมือกันอย่างจริงจังและจริงใจ เงินก็จะหมุนเวียนอยู่ในชุมชน และคนในชุมชนก็จะได้บริโภคอาหารที่ปลอดภัย ทำให้คนในชุมชนมีสุขภาพกายและใจที่แข็งแรงตลอดไป

คำสั่งกรมวิชาการเกษตร เรื่อง การมอบอำนาจ

เพื่อความคล่องตัวในการปฏิบัติงานและเป็นการกระจายอำนาจ จึงให้ยกเลิกคำสั่งกรมวิชาการเกษตรที่ 306/2548, ที่ 483/2547, ที่ 2141/2548 และที่ 315/2549 และอาศัยอำนาจตามความใน

1. พ率先ษบัญญัติระเบียนบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพ率先ษบัญญัติระเบียนบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2550 มาตรา 38

2. พ率先ษบัญญัติว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. 2550

3. พ率先ษบัญญัติปุย พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพ率先ษบัญญัติปุย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550

4. พ率先ษบัญญัติพันธุ์พิช พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพ率先ษบัญญัติพันธุ์พิช (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535

5. พ率先ษบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพ率先ษบัญญัติวัตถุอันตราย (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2551

6. พ率先ษบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542

อธิบดีกรมวิชาการเกษตรจังหนอบอ้าง ดังนี้

1. ผู้อำนวยการสำนักควบคุมพิชและวัสดุการเกษตร เป็นผู้มีอำนาจลงนามในสำคัญการขึ้นทะเบียน ในอนุญาต แก้ไขเปลี่ยนแปลงรายการในสำคัญการขึ้นทะเบียนในอนุญาตการต่ออายุในสำคัญการขึ้นทะเบียน การต่ออายุในอนุญาตในแทน ในสำคัญการขึ้นทะเบียน ในแทนในอนุญาต ในรับรองในรับแจ้ง ตลอดจนหนังสือรับรองซึ่งออกตามความในพ率先ษบัญญัติปุย พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพ率先ษบัญญัติปุย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 พ率先ษบัญญัติพันธุ์พิช พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพ率先ษบัญญัติพันธุ์พิช (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 และพ率先ษบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพ率先ษบัญญัติวัตถุอันตราย (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2551

2. ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยยาง เป็นผู้มีอำนาจจดอนุญาตลงนามในอนุญาตตามความในพ率先ษบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542

3. ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเป็น

ผู้มีอำนาจลงนามในใบอนุญาตแก้ไขเปลี่ยนแปลงรายการในอนุญาตการต่ออายุในอนุญาต ในแทนในอนุญาตและในรับแจ้งตามความในพระราชบัญญัติปุย พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปุย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2551 พระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติพันธุ์พิช พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติพันธุ์พิช (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2551 พระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติพันธุ์พิช พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติพันธุ์พิช (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2551 ให้เป็นอำนาจของอธิบดีกรมวิชาการเกษตร แต่เพียงผู้เดียว

4. ผู้อำนวยการศูนย์วิจัย ผู้อำนวยการศูนย์บริการและหัวหน้าหน่วยงานส่วนกลาง ซึ่งมีสำนักงานอยู่ในส่วนภูมิภาค เป็นผู้มีอำนาจจดอนุญาต ลงนามในใบอนุญาตแก้ไขเปลี่ยนแปลงรายการในอนุญาตการต่ออายุในอนุญาต ในแทนในอนุญาตและในรับแจ้งตามความในพระราชบัญญัติปุย พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปุย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2551 พระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติพันธุ์พิช พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติพันธุ์พิช (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2551 ให้เป็นอำนาจของอธิบดีกรมวิชาการเกษตร แต่เพียงผู้เดียว

5. อธิบดีกรมวิชาการเกษตรส่วนอำนาจการออกหนังสืออนุญาตผลิต นำเข้าหรือมีไว้ในครอบครองวัตถุอันตรายชนิดที่ 4 ตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2551 ให้เป็นอำนาจของอธิบดีกรมวิชาการเกษตร แต่เพียงผู้เดียว

คำสั่งได้ที่ขัดแย้งกับคำสั่งนี้ให้ใช้คำสั่งนี้แทน
ทั้งนี้ ตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป

ลง ณ วันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2551

(นางสาวเมธี สุคนธรักษ์)

อธิบดีกรมวิชาการเกษตร

ผลใบ ก้าวใหม่การวิจัยและพัฒนาการเกษตร

- เพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยและผลการดำเนินงานของหน่วยงานในสังกัดกรมวิชาการเกษตร
- เพื่อเป็นสื่อกลางสำหรับนักวิจัยนักวิชาการ นักวิจัยกับนักวิจัย และนักวิจัยกับผู้สนใจการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน
- เพื่อเผยแพร่กฎหมายท่องเที่ยว อันจะเป็นตัวอย่างหรือเป็นพื้นฐานการวิจัยขั้นสูงต่อไป

ที่ปรึกษา

: เมธี สุคนธรักษ์ พรรณพิมล ข้อมูลนวัตกรรม
โภภิตา เท-มาคม

บรรณาธิการ : พรรณพิมล วิชาชีวะ

กองบรรณาธิการ : อุดมพร สุพคุตต์ สุเทพ กรุณลอมมิตร พนารัตน์ เสรีทวีกุล อั้งคณา สุวรรณภูมิ ชนพล โลตุรุตต์

ช่างภาพ : วิสุทธิ์ ต่ายทรัพย์ กัญญาณัฐ์ ไพบูลย์ ชูชาติ อุทาหรณ์

นักพิมพ์ : อรุณรัตน์ ภูริธรรม พงศ์ อาภรณ์ ต่ายทรัพย์

จัดส่ง : พระพิพย์ นามคำ

สำนักงาน : กรมวิชาการเกษตร ถนนพหลโยธิน เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10900

โทรศัพท์ : 0-2561-2825, 0-2940-6864 โทรสาร : 0-2579-4406

พิมพ์ที่ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด อรุณการพิมพ์ โทรศัพท์ : 0-2282-6033-4

www.aroonprinting.com